

KINNITATUD
Valjala Põhikooli direktori
30.08.2024 käskkirjaga nr 58

Kooskõlastatud:
Valjala Põhikooli õppenõukoguga: 30.08.2024 protokoll nr 7

Valjala Põhikooli õppekava üldosa

SISUKORD

SISUKORD	2
Üldsätted	4
Valjala Põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted	4
1. Valjala Põhikooli õppekava alusväärtused	4
1.1 Valjala Põhikooli väärtused ja eripära	5
2. Valjala Põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid	5
3. Valjala Põhikooli õppekava põhimõtted	6
3.1. Õppimise käsitlus	6
3.2. Õppekeskkond	7
3.3 Pädevused ja nende kujundamine	7
3.3.1. Üldpädevused	8
3.3.2. Valdkonnapädevused	9
3.4. Kooliastmetes taotletavad pädevused	9
3.4.1. I kooliastmes (1.-3. klass) taotletavad pädevused	9
3.4.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes	10
3.4.3. II kooliastmes (4.-6. klass) taotletavad pädevused	10
3.4.4. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes	11
3.4.5. III kooliastmes (7.-9. klass) taotletavad pädevused	11
3.4.6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes	12
3.5. Õppekava läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted	12
3.5.1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine”	13
3.5.2. Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng”	14
3.5.3. Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”	14
3.5.4. Läbiv teema „Kultuuriline identiteet”	15
3.5.5. Läbiv teema „Teabekeskond ja meediakajastus”	16
3.5.6. Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”	17
3.5.7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”	17
3.5.8. Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”	18
4. Õppe korralduse alused	19
5. Lõimingu põhimõtted	20

6. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	21
7. Hindamise korraldus	21
8. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord	22
9. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus	23
10. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	23
11. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	23
12. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	24

ÜLDSÄTTED

(1) Valjala Põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks ja on koostatud põhikooli riikliku õppekava alusel.

(2) Valjala Põhikooli õppekava terviktekst on kättesaadav Valjala Põhikooli kodulehel ja õpetajate toas.

(3) Valjala Põhikooli õppekavas on üldosa ja ainevaldkonna kavad.

(4) Valjala Põhikooli õppekava üldosas esitatakse:

- 1) Valjala Põhikooli alusväärtused;
- 2) õppe- ja kasvatuseesmärgid;
- 3) õppekava põhimõtted;
- 4) õppekorralduse alused;
- 5) lõimingu põhimõtted;
- 6) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
- 7) hindamise korraldus;
- 8) hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorraldusse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord
- 9) karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus;
- 10) õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamine;
- 11) õpilaste õpetaja koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
- 12) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(5) Ainevaldkonna kavas kirjeldatakse üldised alused ainevaldkonna rakendamiseks ja ainevaldkonna kohustuslike õppeainete ainekavad.

Ainevaldkondade kavad kirjutatakse klassiti lahti, milles on õppeainete õpitulemused, õppesisu ning praktiliste tööde loetelu.

Ainevaldkondade kavad on :

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus ja eesti keel teise keelena;
- 2) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel;
- 3) matemaatika: matemaatika ;
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia ;
- 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus ;
- 6) kunstiained: muusika, kunst ;
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus ;
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus .

(6) Valikõppeained on:

- 1) Informaatika ;
- 2) Ettevõtlusõpe.

VALJALA PÕHIKOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

1. Valjala Põhikooli õppekava alusväärtused

(1) Valjala Põhikoolis kui põhiharidust andvas õppeasutuses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Valjala Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

(2) Valjala Põhikoolis kujundatakse väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

(3) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

(4) Valjala Põhikooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena peetakse tähtsaks nii üldinimlikke kui ka ühiskondlikke väärtusi. Üldinimlikud väärtused on ausus, hoolivus, austus elu vastu, õiglus, inimväärikus ning lugupidamine enda ja teiste vastu. Ühiskondlikud väärtused on vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ning sooline võrdõiguslikkus.

1.1 Valjala Põhikooli väärtused ja eripära

Väärtused on:

- 1) turvalisus ja koolirõõm – turvalise, toetava, sõbraliku ja kiusamisvaba kooliõhkkonna hoidmine ja säilitamine;
- 2) koostöövalmidus ja paindlikkus – õpetajate ja juhtkonna, õpetajate ja õpilaste, õpetajate ja lastevanemate, õpetajate ja teiste koolitöötajate, kooli ja koolivälise huvigruppide vahel ühiste eesmärkide saavutamiseks;
- 3) uuendusmeelsus ja avatus – juhtkonna, õpetajate ja teiste koolitöötajate uuendusmeelsus ja avatus uutele õppemeetoditele ja uuenduslikele ideedele õppimises, huvitegevuses ja koolivälistes tegevustes;
- 4) lugupidamine ja ausus – üksteisest lugupidava, ausa, positiivse ning hooliva õpija töökeskkonna hoidmine ning säilitamine.

Valjala Põhikool on kvaliteetset õpilaskeskset õpet pakkuv kaasaegse õpikeskkonna ja hea mainega jätkusuutlik Saaremaa maakool. Turvalises, avatud, kaasavas, õpilasele paindlikult ja individuaalselt lähenevas keskkonnas loome eeldused arengu- võimalusteks.

2. Valjala Põhikooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

(1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

(2) Valjala Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

(3) Valjala Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

(4) Valjala Põhikoolis toetatakse põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Valjala Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

(5) Valjala Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetajal

on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

(6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

(7) Valjala Põhikool seisab Eesti koolina eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ning arengu eest, seepärast pööratakse õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

3. Valjala Põhikooli õppekava põhimõtted

3.1. Õppimise käsitlus

(1) Valjala Põhikooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatusetgevusega, kuid õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ja konstrueerib uue teabe põhjal oma teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ja edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

(2) Valjala Põhikooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

(3) Valjala Põhikooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisikuks on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi oma identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

(4) Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemethodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

3.2. Õppekeskkond

(1) Õppekeskkonnana mõistetakse Valjala Põhikooli õppekavas õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(2) Valjala Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õpekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusesega seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigusi ja vastutusi;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu, lähtudes rahvusliku, rassilise, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.

(4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib Valjala Põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ja individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ning -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ja tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

3.3 Pädevused ja nende kujundamine

Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevus-

alal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks. Valjala Põhikooli õppekava taotleb õpilastel nii üldpädevuste kui ka valdkonnapädevuste kujundamist.

3.3.1. Üldpädevused

(1) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused on:

- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus - suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
- 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpitud; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- 6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- 7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärgid ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;
- 8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuv ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates

digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(2) Üldpädevused täpsustatakse Valjala Põhikooli õppekavas kooliastmeti. Kooliastmed on järgmised:

I kooliaste – 1.-3. klass;

II kooliaste – 4.-6. klass;

III kooliaste – 7.-9. klass.

(3) Üldpädevuste kujundamine toimub Valjala Põhikoolis kõigi õppeainete kaudu õppeprotsessis, samuti tunni- ja koolivälistes tegevustes ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös. Üldpädevuste kujunemist õpilasel hinnatakse ja nende edasist arendamist kavandatakse individuaalselt iga-aastaselt õpilasega läbiviidaval arenguvestlusel. Üldpädevuste kujundamiseks kavandatavad ülekoolilised või kooliastmeti toimuvad tegevused täpsustatakse kooli üldtööplaanis, iga konkreetse klassiga seotud tegevused aga klassijuhataja töökavas, arvestades kooli üldtööplaani.

3.3.2. Valdkonnapädevused

(1) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Valjala Põhikooli õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

1) keel ja kirjandus;

2) võõrkeeled;

3) matemaatika;

4) loodusained;

5) sotsiaalsained;

6) kunstiained;

7) tehnoloogia;

8) kehaline kasvatus;

(2) Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad vastavalt võimalusele teiste ainevaldkondade ja ka valikõppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kujundamiseks kavandatavad ülekoolilised tegevused täpsustatakse kooli üldtööplaanis.

(3) Ainekavades esitatakse õpitulemused, mis toetavad kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist ning valdkonnapädevuste kujunemist.

Klassiti lahti kirjutatud ainekavades määratletakse vastavas klassis taotletavad õpitulemused, mis toetavad valdkonnapädevuste kujunemist, ning nende saavutamiseks vajalik õppesisu ja -tegevus.

Nende alusel koostab aineõpetaja töökava, mille elluviimisega loob tingimused Valjala Põhikooli õppekavas määratud pädevuste saavutamiseks. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

3.4. Kooliastmetes taotletavad pädevused

3.4.1. I kooliastmes (1.-3. klass) taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;

2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning

puhkamise vahel;

- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema

3.4.2. Õppe ja kasvatus e rõhuasetused I kooliastmes

(1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatus e põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöök. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
 - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
 - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
 - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
 - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
 - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (3) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

3.4.3. II kooliastmes (4.-6. klass) taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse

eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;

- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

3.4.4. Õppe ja kasvatuselõhuasetused II kooliastmes

(1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuselõhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmises- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

3.4.5. III kooliastmes (7.-9. klass) taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral

asjakohast nõu;

- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

3.4.6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvid arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

3.5. Õppekava läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri kujundamine;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus;
- 4) kultuuriline identiteet;
- 5) teabekeskkond;

- 7) tervis ja ohutus;
 - 8) väärtused ja kõlblus.
- (3) Läbivate teemade õpe realiseerub Valjala Põhikoolis:
- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
 - 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Vastavad projektid täpsustatakse kooli üldtööplaanis. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
 - 3) valikaine „Ettevõtlusõpe“ kaudu, mis toetab läbivat teemat „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ .
 - 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;
 - 5) korraldades võimaluse korral koostöös Saaremaa Vallavalitsuse, Saare maakonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.5.1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine”

- (1) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- (2) Õpilast suunatakse:
- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
 - 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
 - 3) arendama oskust seada endale eesmärgi ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
 - 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
 - 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.
- (3) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine I kooliastmes
Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.
- (4) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine II kooliastmes
Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvid ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.
- (5) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine” käsitlemine III kooliastmes
Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpeid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete

piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ja julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

3.5.2. Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng”

(1) Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

(2) Õpilast suunatakse:

- 1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

(3) Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ja looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

(4) Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

(5) Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ja rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3.5.3. Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

(1) Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

(2) Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vaba-tahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaldatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;

- 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
 - 4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
 - 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
 - 6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.
- (3) Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine I kooliastmes
Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.
- (4) Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine II kooliastmes
Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Õpilasi suunatakse leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidatakse neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.
- (5) Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemine III kooliastmes
Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

3.5.4. Läbiv teema „Kultuuriline identiteet”

- (1) Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuri-teadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
- (2) Õpilast suunatakse:
 - 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana;
 - 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
 - 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomungusse, taunima diskrimineerimist;
 - 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
 - 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
 - 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.
- (3) Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine I kooliastmes
Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pakutakse õpilasele võimalust osaleda oma kultuuri-keskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.
- (4) Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning välditakse eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide- ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

(5) Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

3.5.5. Läbiv teema „Teabekeskond ja meediakasutus”

(1) Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” taotletakse õpilasekujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamaaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas.

(2) Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

(3) Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ja eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ja teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

(4) Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ning kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ja tuvastama uudises puuduvat teavet.

(5) Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolli ühiskonnas, sealhulgas majanduselusel, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, vääртеabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

3.5.6. Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”

(1) Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

(2) Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi *IKT*) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

(3) Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Kasutatakse eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ja mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise lõimimise kaudu õppetegevusse.

(4) Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes kasutatakse eelkõige rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

(5) Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks kasutavad erinevate õppeainete õpetajad oma aine-tundides IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele kasutatakse nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

3.5.7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”

(1) Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

a) Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetatakse tervist edendava kooli põhimõtete rakendamisega koolis.

b) Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

(2) Õpilast suunatakse:

a) tervise valdkonnas:

- 1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- 2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 4) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;

5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

- 1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- 2) vältima ohuolukordadesse sattumist;
- 3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- 4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- 5) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ja arvestama kaasliiklejaid;
- 6) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

(3) Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õpilane omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt nii tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui ka sotsiaalse aspektiga ning tal kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

(4) Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest kasutatakse aktiivõppemeetodeid, arutelu, rühmatööd, rollimänge ja demonstratsioone. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

(5) Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussioone, juhtumianalüüsi, rühmatööd, uurimisprojekte ja rollimänge. Võimalusel ja vajadusel korraldatakse õpilastega klassiväliseid ennetusprogramme, samuti kaasatakse õpilasi tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

3.5.8. Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”

(1) Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

(2) Õpilast suunatakse:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

(3) Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete

omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

(4) Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse suhtutakse paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest kasutatakse lugude analüüsi, aktiivõppemeetodeid, rühmatööd, konfliktsete juhtumite arutelu ja rollimänge. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

(5) Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmise. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ja tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ja kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Küsimusi võimaldavad sügavamalt ja mitmekülgsemalt käsitleda uurimisprojektid.

4. Õppe korralduse alused

(1) Valjala Põhikoolis toimub 1.-9. klassini traditsiooniline klassiõpe, õppeaineid õpitakse poolaasta või kogu õppeaasta vältel. Ainetundide jaotus klassiti määratakse tunnijaotusplaanis.

(5) A-võõrkeel on inglise keel, mille õpe algab I kooliastmes. B-võõrkeel vene või saksa keel, mille õpe algab II kooliastmes.

(6) Valikõppeaineteks on 3.,5.ja 7. klassis informaatika ning 8. klassis ettevõtlusõpe.

(7) Valjala Põhikooli tunnijaotusplaan klassiti.

ÕPPEAINED	I ka	1.	2.	3.	II ka	4.	5.	6.	III ka	7.	8.	9.
1) eesti keel	19	6+1	7	6	11	5+1	3+1	3	6	2	2	2
2) kirjandus					4		2	2	6	2	2	2
3) A-võõrkeel	3			3+0,5	9	3+1	3+1	3	9	3	3	3
4) B-võõrkeel					3			3+1	9	3	3	3
5) matemaatika	10	3+1	3+2	4	13	4+1	4	5	13	4+1	4	5
6) loodusõpetus	3	1+1	1+1	1+0,5	7	2	2	3	2	2		
7) geograafia									5	1+0,5	2	2
8) bioloogia									5	1+0,5	2	2
9) keemia									4		2	2
10) füüsika									4		2	2
11) ajalugu					3		1+1	2	6	2	2	2
12) inimeseõpetus	2		1	1	2		1	1	2	1	1	
13) ühiskonnaõpetus					1			1	2			2

14) muusika	6	2	2	2	4	2	1	1	3	1	1	1
15) kunst	4,5	2	1,5	1	3	1+1	1+1	1	3	1	1	1
16) tööõpetus	4,5	1	1,5	2								
17) käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus					5	1	2	2	5	2	2	1
18) kehaline kasvatus	8	2	3	3	8	3	3	2	6	2	2	2
Informaatika				1			1			1		
Ettevõtlusõpe											1	
Saadud koormus	60	17	20	23	73	21	23	29	90	27	31	32
Tunni reserv	8	3	3	2	10	4	5	1	4	3	1	1
Max. nädalakoormus	68	20	23	25	83	25	28	30	94	30	32	32
Keel ja kirjandus		Sotsiaalsained				Valikõppeaine						
Võõrkeeled		Kunstiained										
Matemaatika		Tehnoloogia										
Loodusained		Kehaline kasvatus										

(8) Tundide reservi kasutamine I, II ja III kooliastmes.

I kooliastmes on võimalik kasutada 8 lisatundi, II kooliastmes 10 lisatundi ja III kooliastmes 4 lisatundi. Lisatundide lisamisega õppeaine mahtu ei suurendata, st lisatundidega ei kaasne kooli õppekavas esitatud õpitulemustele ja õppesisule täiendavaid õpitulemusi ega õppesisu. Lisatunnid võimaldavad klassi- või aineõpetajal õpitulemuste saavutamiseks vajalike meetodite valiku kaudu pöörata süvendatud tähelepanu üld- ja valdkonnapädevuste saavutamisele.

- 1) I kooliastme lisatunnid on kasutatud järgmiselt: eesti keel (1 tund), inglise keel (0,5tund), matemaatika (3 tundi), informaatika(1 tund) ja loodusõpetus (2.5 tundi).
- 2) II kooliastme lisatunnid on kasutatud järgmiselt: eesti keel (2 tundi), inglise keel (2 tundi), vene keel (1 tund); matemaatika (1 tundi), informaatika(1 tund), ajalugu (1 tund) ja kunst (2 tundi).
- 3) III kooliastme lisatunnid on kasutatud järgmiselt: geograafia (0,5 tundi), bioloogia (0,5 tundi), informaatika(1 tund) ja ettevõtlusõpe (1 tund).

5. Lõimingu põhimõtted

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Õppe lõimimiseks teevad õpetajad koostööd nii omavahel kui ka õpilaste ja lapsevanemate ning kooliväliste organisatsioonide ja huvigruppidega.

(2) Õppe lõimimine saavutatakse:

- 1) õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamiseks vajaliku õppekeskonna kujundamise abil;
- 2) ainevaldkonna õppeainete ühiste ja lähedaste eesmärkide, õpitulemuste, õppeteemade, mõistete ja meetodite abil;
- 3) erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimise abil;
- 4) sarnaste õppeülesannete ja -viiside abil;
- 5) ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületavate õpilasuuringute, loovtööde, projektide jms viljelemise abil;
- 6) läbivatest teemadest tulenevate ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil.

(3) III kooliastmes korraldab Valjala Põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Selle korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- 1) loovtöö teemad kinnitab oma käskkirjaga direktor;
- 2) loovtöö korraldatakse 8. klassis;
- 3) õppeaasta alguses tutvustatakse õpilastele loovtöö korraldamise põhimõtteid ja temaatilisi rõhuasetusi;
- 4) loovtöö temaatikast lähtuva täpsema teemavaliku teevad 8. klassi õpilased koostöös juhendava(te) õpetaja(te)ga septembri lõpuks;
- 5) loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt;
- 6) loovtöö koosneb nii teoreetilisest kui ka praktilisest osast;
- 7) igal õpilasel on võimalik tutvuda loovtöö juhendiga kooli raamatukogus ja kodulehel;
- 8) loovtöö valmib III trimestrilõpuks ja kaitstakse kaitsmiskomisjoni ees;
- 9) kaitsmiskomisjoni koosseisu ja kaitsmise aja määrab kooli direktor oma käskkirjaga;
- 10) loovtöid tutvustatakse kooli õpilastööde konverentsil.

6. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

- (1) Valjala Põhikoolis mõistetakse projekti all ühekordse iseloomuga ajaliselt piiratud tööd, tegevust või üritust, millel on kindel eesmärk ja ressursid. Projekt algab töömeeskonna loomise ja tegevuskava koostamisega ning lõpeb tulemuste analüüsi ja järelduste tegemisega. Võimalikud on ka individuaalprojektid, mille elluviimiseks meeskonda ei moodustata.
- (2) Valjala Põhikooli õppekava elluviimisel kasutatakse projekte kooli õppe- ja kasvatusesmärkide täitmiseks. Projektide eesmärgiks on üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine.
- (3) Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid kavandatakse enne õppeaasta algust ning need peavad olema kooskõlas Valjala Põhikooli õppekavaga. Projektid lisatakse kooli üldtööplaani, mille õppenõukogu kinnitab iga õppeaasta alguseks.
- (4) Koolidevahelisteks projektideks on erinevate fondide, asutuste ja/või organisatsioonide poolt välja kuulutatud ja/või korraldatavad haridus- ja kasvatusalased projektid, sealhulgas maakondlikud ja üleriigilised olümpiaadid, konkursid, spordi- ja muud võistlused.
- (5) Ülekoolilisteks projektideks on kooli õppekava elluviimiseks kavandatavad projektid, sealhulgas traditsioonilised tähtpäevadega seotud ja muud ülekoolilised üritused, ainenädalad, temaatilised näitused, muuseumipäevad, matkad, ekskursioonid või õppekäigud.
- (6) Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamisel ja elluviimisel teeb kool koostööd lastevanemate, asutuste, organisatsioonide ja huvigruppidega.

7. Hindamise korraldus

- (1) Hindamise eesmärk on:
 - 1) toetada õpilase arengut;
 - 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- (2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
- (3) Kool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta klassitunnistuse kaudu neli korda õppeaastas.
- (4) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord ning hinnete

ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli hindamisjuhendis *Õpilaste hindamise, klassi ning põhikooli lõpetamise tingimused ja kord Valjala Põhikoolis*.

(5) Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.

8. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

(1) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

1) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgse kooli tavaklassis.

2) Hariduslike erivajadustega õpilane on õpilane, kelle õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumise ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes või õpetaja töökavas.

3) Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid.

4) Õpilase arengut ja toimetulekut koolis jälgivad klassi- ja aineõpetajad, HEVKO, sotsiaalpedagoog ning eripedagoog. Vajaduse korral kohandatakse õpet vastavalt õpilase võimetele ja vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ja korraldatakse diferentseeritud õpet. Kooli poolt tagatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde. Aineõpetajate konsultatsioonide aegadega on võimalik tutvuda kooli kodulehel.

5) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

6) Kui individuaalse õppekavaga ette nähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.

(2) Kooli otsusel rakendatavad meetmed haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks

1) Direktori või tema volitatud koolitöötaja otsusel rakendatakse haridusliku erivajadusega õpilasele käesolevas peatükis sätestatud meetmeid, mille eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitusel. Kooli rakendatavateks meetmeteks on tugispetsialisti teenus, individuaalse õppekava rakendamine, kohustuslik konsultatsioon, õpiabi, koduõpe, täiendav õppetöö ja õpilasümarlaud.

2) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

3) Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

4) Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel.

(3) Individuaalne õppekava

1) Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe

intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või kooli õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õigusaktides sätestatud korras individuaalne õppekava.

2) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette kooli õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

3) Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste.

9. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus

(1) Karjääriõppe all mõistetakse käesolevas õppekavas õpilastele kooli poolt kättesaadavaks tehtud karjääriõpet, -infot või -nõustamist. Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuuskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust.

(2) Kooli õppekavas toimub karjääriõpe läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu aineõpetajate ja klassijuhatajate poolt .

8. klassis on valikainena ettevõtlusõppe , mis võimaldab käsitleda teemasid, et tekitada õpilastes huvi tööturul toimuva vastu, arendavad otsustamisvõimet ja valmisolekut elukestevaks õppeks.

Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames teadmisi ja toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

(3) Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, - info ja -nõustamine) kättesaadavus.

10. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

(1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

(2) Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

(3) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

(4) Õpilaste ning vanemate nõustamiseks peavad klassijuhatajad vähemalt kord õppeaastas õpilase arenguestlusi vastavalt koolis vastu võetud korrale.

(5) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri või poolaasta algul.

(6) Kool korraldab vähemalt kord õppeaastas lastevanemate üldkoosoleku.

11. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

(1) Õpetajate koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud taotletavate õpitulemuste ja pädevusteni jõudmine õppe- ja kasvatusgevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, etteantud ajast, õppekavas kirjeldatud õppesisust ja õppetegevusest.

(2) Õpetajad teevad koostööd ainetundide läbiviimisel ja tunnivaatlustel, õppekäikude ja ürituste korraldamisel, projektide ettevalmistamisel ja juhtimisel ning kogemuste jagamisel ja üksteise jõustamisel. Vastavalt vajadusele osalevad õpetajad võrgustikutöös koos klassijuhatajate ja tugispetsialistidega, et parimal võimalikul viisil toetada õpilaste arengut ja õppimist.

(3) Kooli õppekava alusel koostab õpetaja igal õppeaastal töökava kõikidele klassidele, kus ta õpetab. Õpetaja töökavas täpsustatakse konkreetse õppeaine ainekavas esitatud õpitulemusi ja õppesisu, arvestades konkreetseid õpilasi, lõimingut, kasutatavat õppematerjali ning õpetajatevahelist koostööd. Õpetaja töökava seab teatud raamid, kuid jätab õpetajale ruumi vabalt tegustamiseks ja loovuseks.

Klassijuhataja kavandab oma töö eesmärgid iga õppeaasta algul ja analüüsib tehtud töö tulemust kord õppeperioodis. Klassijuhataja tundide planeerimisel teeb klassijuhataja koostööd teiste pedagoogiliste töötajate ning ka huvigruppide esindajatega.

(4) Analüüsides huvigruppidele, õpilastele ja õpetajatele saadud tagasisidet õppeaasta kohta, tehakse õpikogukondades kokkuvõtteid, mis arutatakse koos läbi õppenõukogus.

Lähtudes aruteludest püstitatakse uue õppeaasta algul ühiselt üldeesmärgid, planeeritakse tegevused ja määratakse vastutajad nende täitmiseks.

12. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava koostades ja arendades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.

Õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme. Selles töös osalevad kõik pedagoogid.

Õppekava arendamine on pidev protsess.

Õppekava uuendamise ja täiendamise ettepanekud arutatakse läbi kooli õppenõukogus.

Muudatused õppekavas esitatakse enne kinnitamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Muudatused õppekavas kinnitatakse enne õppeaasta algust õppenõukogus ning õppekava kinnitab direktor.

